

คำภาษาไทย ในภาษามลายูถิ่นปัตตานี

รุสลัน อุทัย¹

ภาษามลายูถิ่นปัตตานี นับได้ว่าเป็นภาษาหนึ่งที่หลากหลายด้วยคำยืมจากภาษาอื่น หนึ่งในภาษาที่เป็นแหล่งคำยืมของภาษามลายูถิ่นปัตตานี คือ ภาษาไทย ในฉบับนี้ผู้เขียนขอเสนอคำว่า /hali?/ ‘หลีก, เลี่ยง’ ซึ่งเป็นคำที่ยืมจากภาษาไทย คือคำว่า /li:k/ ‘หลีก’ ที่น่าสนใจก็คือถ้าพิจารณารูปคำภาษาทั้งสองแล้ว เป็นไปได้ยากที่จะบอกว่าภาษามลายูถิ่นปัตตานียืมคำนี้มาจากภาษาไทย เพราะพยางค์ /ha-/ ที่ปรากฏในคำว่า /hali?/ นั้นไม่สามารถที่จะอธิบายที่มาได้ จะเป็นหน่วยเติมก็ไม่ใช่ ภาษาไทยน่าจะยืมคำนี้จากภาษามลายูถิ่นปัตตานีมากกว่า

ในการหาข้อสรุปดังกล่าว ต้องตรวจสอบประวัติภาษาไทย ตามประวัติภาษาไทยดั้งเดิม (Proto Tai) มีเสียงข้างต้นสองเสียง คือ เสียงข้างต้นก้อง /*l/ เขียนด้วยอักษร ล และเสียงข้างต้นไม่ก้อง /*l/ เขียนด้วยอักษร หล เพราะฉะนั้น คำว่า หลีก ในภาษาไทยนั้นเดิมออกเสียงเป็น /*lik/ ต่อมาหลังจากเกิดปรากฏการณ์ tone split (ประมาณ ค.ศ.1400) ภาษาไทยมีเพียงเสียง /*l/ เสียงเดียว จากข้อมูลนี้สามารถสรุปได้ว่า ภาษามลายูถิ่นปัตตานียืมคำว่า /hali?/ มาจากภาษาไทยดั้งเดิม ไม่ใช่ภาษาไทยปัจจุบัน กล่าวคือก่อนปรากฏการณ์ tone split จะเกิดขึ้น ในสมัยนั้นภาษาไทยออกเสียงคำว่า หลีก เป็น /*lik/ เนื่องจากภาษามลายูถิ่นปัตตานีไม่มีเสียง /*l/ จึงทำให้ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีฟังเสียง /*lik/ เป็น /hali?/ สำหรับเสียงท้าย /-k/ ที่เปลี่ยนเป็น /-?/ ในภาษามลายูถิ่นปัตตานีนั้น เป็นไปตามกฎการเปลี่ยนแปลงของเสียง คือ เสียงท้าย /-p, -t, -k/ จะเป็น /-?/

พบกับคำยืมคำอื่นๆ ที่น่าสนใจในฉบับต่อไป

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษามลายู คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

เอกสารอ้างอิง

- Brown, J.M. (1985). **From ancient Thai to modern dialects and other writings on historical Thai linguistics.** Bangkok: White Lotus.
- Li, F.K. (1977). **A handbook of comparative Tai.** Honolulu: The University of Hawaii Press.
- Ruslan Uthai. (1999). **Etimologi: Bahasa Melaya Patani: Sumber Tai-Kadai dan Austroasia.** Unpublished doctoral dissertation, The National University of Malaysia, Malaysia.

บัญชีรูสมิแล

“เส้า” ในความหมายของคนปักยี่ได้ (ตอนล่าง) หมายถึง อุปกรณ์ชนิดหนึ่ง หรือจะจัดเป็นอาวุธอีกชนิดหนึ่งด้วยก็ได้ มีลักษณะคล้ายหอก หรือแหลน, หลาว ควาญช้างจะใช้เส้าสำหรับตีมแทงช้างที่เลี้ยงไม่เชื่อหรือดุร้าย เพื่อบังคับให้ช้างเชือกนั้นตกอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของควาญ และใช้ป้องกันมิให้ช้างเชือกนั้นวิ่งเข้ามาทำร้ายคนข้างเคียงหรือตัวของควาญช้างเองในกลุ่มไทยพุทธจะเรียกอุปกรณ์ดังกล่าวนี้ว่า “เส้า” ภาษามลายูเรียกว่า “ซา”

เสวตรรัตน์ “เรื่องของ ‘เส้า’ ที่ถูกลืม”
 รูสมิแล ปีที่ 13 ฉบับที่ 3 (พ.ค.-ส.ค.) 2533, หน้า 37